

ตลาด AEC

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

1. เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วม

เคลื่อนย้ายสินค้าเสรี
เคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี
เคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี
เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี
เคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น

2. สร้างเสริมขีดความสามารถแข่งขัน

e-ASEAN
นโยบายภาษี
นโยบายการแข่งขัน
สิทธิทรัพย์สินทางปัญญา
การคุ้มครองผู้บริโภค
พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

3. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค

ลดช่องว่างการพัฒนา
ระหว่างสมาชิกเก่า-ใหม่
สนับสนุนการพัฒนา SMEs

4. การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

ปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจ
สร้างเครือข่ายการผลิต จำหน่าย
จัดทำ FTA กับประเทศนอกภูมิภาค

1. ตลาดขนาดใหญ่มีประชากร 600 ล้านคน และมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

- โอกาสทางการค้าที่เพิ่มขึ้นจากการรวมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งมีการลดภาษีนำเข้า การลดมาตรการกีดกันทางการค้า และการอำนวยความสะดวกทางการค้าต่างๆ ตาม AEC Blue Print

- ขนาดของตลาดประกอบจำนวนประชากรรวมกัน 608.8 ล้านคน มี GDP เป็นมูลค่า 2,338.9 ล้านเหรียญสหรัฐ (ปี 2012) หากรวมประชากรของประเทศที่อาเซียนมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ขนาดตลาดจะมีจำนวน 2,145 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของประชากรโลก

- IMF คาดว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยรวมจะขยายตัวร้อยละ 5.5 ในปี 2013 ทำให้เงินลงทุนจากสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางการเงิน ไหลเข้ามาสู่ ภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

2. ความแตกต่างหลากหลายของอาเซียนในเชิงโครงสร้างและพัฒนาการทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทำให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการที่แตกต่างกัน

- กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกใหม่ของอาเซียน ได้แก่ สปป.ลาว เมียนมาร์ กัมพูชา และเวียดนาม ซึ่งมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระดับค่อนข้างต่ำ มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแรงงานจำนวนมาก และค่าจ้างแรงงานยังถูกมาก รัฐบาลมีเสถียรภาพและมีนโยบายชัดเจนในการเร่งรัดพัฒนาประเทศในด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน เปิดกว้างสำหรับการค้าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการ มีการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ให้มีความเป็นสากลมากขึ้นเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากประเทศพัฒนาแล้ว

- กลุ่มสมาชิกอาเซียนเดิมที่มีการพัฒนาระดับกลาง ได้แก่ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ซึ่งส่วนใหญ่มีโครงสร้างเศรษฐกิจเน้นหนักทางด้านอุตสาหกรรมหรือภาคบริการ และเป็นฐานการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปตลาดโลก ทำให้ในมุมมองหนึ่งอาจมองว่าเป็นคู่แข่งทางการค้าของไทย แต่ในอีกมุมมองหนึ่งก็มีโอกาสที่จะเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ โดยการพัฒนาเครือข่ายการผลิตร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก ซึ่งเห็นได้ค่อนข้างชัดเจนในอุตสาหกรรมยานยนต์

- กลุ่มสมาชิกอาเซียนที่มีรายได้สูง ได้แก่ สิงคโปร์ และบรูไน เป็นตลาดขนาดเล็กที่มีจำนวนประชากรน้อย แต่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูง และมีการพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบ สินค้าอุปโภคบริโภค รวมทั้งแรงงานจากต่างประเทศ

3. อาเซียนถือเป็นภูมิภาคที่ยังมีปัจจัยการผลิตที่ราคาไม่แพง ทั้งแรงงานและทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

- อาเซียนประชากรที่อยู่ในวัยทำงานประมาณ 430 ล้านคน โดยมีอัตราการเติบโตร้อยละ 15 ต่อปี
- ปริมาณน้ำมันสำรองในอาเซียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 50 ในช่วง 10 ในขณะที่ตะวันออกกลางเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 และยังมีพลังงานจากน้ำ ซึ่งลาวถือว่าเป็น Battery of Asia ในขณะที่พม่าก็มีการลงทุนสร้างเขื่อนเพิ่มขึ้นมาก ส่วนอินโดนีเซียก็เป็นแหล่งก๊าซธรรมชาติและถ่านหินสำคัญ นอกจากนี้ หลายประเทศในอาเซียนยังมีแร่ธาตุสำคัญต่างๆ ที่สำคัญต่อภาคอุตสาหกรรม
- มุมมองต่ออาเซียนไม่เฉพาะในระยะสั้นเพื่อจะบรรลุเป้าหมายการส่งออกไปยังตลาดนั้นๆ เพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึงอาเซียนในฐานะพันธมิตรการค้าการลงทุนในระยะกลางและระยะยาว โดยใช้ประโยชน์จากอาเซียนในการเป็นฐานการลงทุน/ฐานการผลิตร่วม แหล่งวัตถุดิบ/ทรัพยากร แรงงาน และพลังงาน เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในตลาดโลก

4. การเติบโตของชนชั้นกลางในวันทำงาน การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตสู่สังคมเมือง และระบบการค้าสมัยใหม่ที่จะมีอิทธิพลมากขึ้น

- ระบบการค้าสมัยใหม่กำลังมีอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นในระบบตลาดอาเซียน โดยคาดว่าปัจจุบันการค้าปลีกในระบบการค้าสมัยใหม่ ผ่านซูเปอร์มาเก็ต ไฮเปอร์มาเก็ต ห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อต่างๆ มีสัดส่วนต่อการค้าปลีกรวมของอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 20 และมีอัตราการเจริญเติบโตมากกว่าร้อยละ 15 ต่อปี
- ชนชั้นกลางในหลายประเทศในอาเซียนจำนวนเพิ่มมากขึ้นและเป็นกำลังซื้อสำคัญในอนาคต

ยุทธศาสตร์ตลาดอาเซียนของกระทรวงพาณิชย์

1. การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการใช้ประโยชน์จากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พัฒนา และส่งเสริมผู้ประกอบการ ธุรกิจการค้าระหว่างประเทศให้มีสมรรถนะ ความพร้อม และศักยภาพในการขยายธุรกิจสู่ตลาดประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งเป็นแหล่งการลงทุน หรือแหล่งปัจจัยและวัตถุดิบในการผลิตเพื่อการบริโภคภายในกลุ่ม ตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และตลาดโลก

1.1 สร้างและเพิ่มสมรรถนะให้กับผู้ประกอบการสินค้าและธุรกิจบริการ ที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการ ขยายธุรกิจไปสู่ภูมิภาคอาเซียน

1.1.1 ให้ความรู้และข้อมูลเชิงลึกจากการทำวิจัยรายอุตสาหกรรม

1.1.2 ฝึกอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการเจาะรายตลาด เร่งรัดให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสและช่องทางการส่งออก ไปตลาดอาเซียนแก่ผู้ประกอบการ SMEs หรือผู้ส่งออกรายใหม่ๆ โดยมีการกำหนดสินค้าเป้าหมายในแต่ละตลาด เป้าหมายอย่างชัดเจน

1.1.3 สร้างพันธมิตรเครือข่าย เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้ประกอบการที่มีความชำนาญ ในตลาดอาเซียน

1.1.4 เสริมศักยภาพและยกระดับการให้บริการข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (สคร.) ในภูมิภาคอาเซียน

1.2 สร้างโอกาสและช่องทางการเข้าสู่ตลาดอาเซียนกับผู้ประกอบการ SMEs และ/หรือ ผู้ประกอบการธุรกิจการค้า ระหว่างประเทศรายใหม่ๆ

1.2.1 ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (www.thaitrade.com)

1.2.2 ส่งเสริมการหาพันธมิตรทางธุรกิจในอาเซียน

1.2.3 คึงกลุ่ม merchandisers หรือ buyers ของห้างสำคัญในอาเซียนมาซื้อสินค้าไทย (modern trade ใน เอเชีย คิดเป็น 50% ของการค้ารวม) อาทิ ห้าง NTUC , Isetan , Giant Hypermart , (สิงคโปร์) , Senayan City (อินโดนีเซีย), Lotte Mart , (เวียดนาม) , GMP, Sein Gay Har (พม่า)

1.2.4 เจาะตลาดใหม่ในเมืองท่า/เมืองรองที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจการค้า นอกเหนือจากเมืองหลัก/ เมืองหลวง อาทิ สุราบายา บันดุง เมดาน (อินโดนีเซีย) มัณฑะเลย์ มะริด (พม่า) ไฮฟอง ดานัง (เวียดนาม) พระตะบอง เสียมเรียบ (กัมพูชา)

1.2.5 ผลักดันการขยายธุรกิจค้าปลีกไทยขยายสู่อาเซียนเพื่อเป็น หัวหอกทำตลาดให้ SMEs ไทย

1.3 ส่งเสริมการขายการลงทุนระหว่างไทยและอาเซียน ในภาคการผลิตที่มีการเปิดเสรีการลงทุน ได้แก่ การเกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และภาคอุตสาหกรรม

1.3.1 มุ่งเน้นการให้บริการข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจลงทุน

1.3.2 จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อแสวงหาโอกาสในการลงทุน จับคู่พันธมิตรในการร่วมลงทุนในอาเซียน ส่งเสริมการรวมกลุ่มของนักธุรกิจไทยในต่างประเทศเพื่อเป็นช่องทางแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน สร้างเครือข่ายกับห้างค้าปลีกสมัยใหม่

1.3.3 บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงการคลัง

1.4 พัฒนาระบบการเชื่อมโยงการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลการค้า การลงทุนอาเซียน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อได้เปรียบและข้อด้อยในการกำหนดชี้ช่องและโอกาสทางธุรกิจในตลาดอาเซียน

1.4.1 ปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัย มีการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีการกระจายข้อมูลข่าวสารสู่ผู้ส่งออกไทยในเชิงรุก

1.4.2 ศึกษาวิเคราะห์รายภาคอุตสาหกรรม

1.5 ส่งเสริมการส่งออกสินค้าและบริการไทยที่ตรงกับความต้องการของแต่ละตลาด

1.5.1 เจาะตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ที่มีกำลังซื้อสูง เช่น

- กลุ่มชาวมุสลิม (สินค้าฮาลาล แฟชั่นมุสลิม)
- กลุ่ม Young working generation (เครื่องสำอาง เทคโนโลยีอาหารสำเร็จรูป สินค้าแฟชั่นระดับกลาง ของตกแต่งบ้าน)
- กลุ่ม High-end (แฟชั่น brand ไทย สินค้าวัฒนธรรม อาหารสุขภาพ/ออร์แกนิก สินค้าไลฟ์สไตล์ที่มีดีไซน์ ของเล่นปลอดภัย)
- กลุ่มผู้สูงอายุ (aging society) ในสิงคโปร์
- กลุ่มนักท่องเที่ยว / EXPAT

1.5.2 การจัดงานแสดงสินค้าไทย การเข้าร่วมงานแสดงสินค้า การจัดคณะผู้แทนการค้าไปเยือนอาเซียน หรือจากอาเซียนมาเยือนไทยเพื่อเจรจาการค้า

1.6 เตรียมความพร้อมสมรรถนะผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศของไทยในการรองรับการแข่งขันในประเทศและในภูมิภาคอาเซียน

1.6.1 ส่งเสริมการนำเข้าวัตถุดิบ สินค้าขั้นกลาง หรือสินค้าทุน จากอาเซียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อไทยในการสร้างมูลค่าเพิ่มซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต อันจะเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในตลาดโลก

1.6.2 สนับสนุนผู้ส่งออกไทยในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นทำให้มีต้นทุนลดลง โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงเส้นทางขนส่งระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน และประเทศที่อาเซียนมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี รวมถึงสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานพันธมิตรตลอดจนผลักดันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและแก้ไขปัญหาอุปสรรค

1.6.3 ส่งเสริมผู้ส่งออกไทยในการสร้างความแตกต่างให้แก่สินค้าที่จะส่งออกไปภูมิภาคอาเซียนและประเทศที่อาเซียนมีข้อตกลงเขตการค้าเสรี เช่น การสร้างตราสินค้าของตนเอง การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

1.6.4 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรม และแนวทางการปรับตัวสำหรับ การแข่งขันภายในประเทศ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ กรมการค้าภายใน กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นต้น

1.6.5 ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ส่งออกของไทย เช่น การจัดตั้งสภาธุรกิจ การจัดตั้งชมรมผู้ประกอบการ SMEs หรือ SMEs Club เป็นต้น เพื่อเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการตลาด การถ่ายทอดประสบการณ์ และเป็นกลไกในการผลักดันการแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้ากับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ

1.6.6 ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยไปลงทุนผลิตสินค้า/จัดตั้งธุรกิจในอาเซียน เพื่อช่วยลดอุปสรรคด้านต้นทุนการผลิต/การขนส่ง/เพิ่มโอกาสการเข้าถึงตลาด/เล็ง NTBs หรือเข้าไปใช้ประโยชน์จากแรงงาน/วัตถุดิบ/ทรัพยากร/สิทธิประโยชน์ทางภาษี

1.7 การสร้างพันธมิตร และกระชับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างองค์กรของไทยกับองค์กรของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.7.1 จัดการพบปะระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐของอาเซียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดคณะผู้บริหารระดับสูงของไทยเยือนอาเซียน และเชิญคณะผู้บริหารระดับสูงภาครัฐของอาเซียนเยือน

1.7.2 สนับสนุนโครงการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในกรอบความร่วมมือต่างๆ เช่น การพัฒนาบุคลากรด้านการค้า และการสร้างช่องทางการตลาด ให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน

2. สร้างความเชื่อมั่น และการส่งเสริมภาพลักษณ์ และอัตลักษณ์สินค้า สินค้าบริการไทย

2.1 ตอกย้ำความเชื่อมั่นต่อภาพพจน์สินค้าและบริการของไทย

2.1.1 ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าและธุรกิจบริการไทยผ่านสื่อต่างๆ/ใช้กลยุทธ์

Soft PR

2.1.2 PM Award / DE mark / TTM

2.2 สนับสนุนผู้ประกอบการไทยในการสร้างตราสินค้า และส่งเสริม/รักษาภาพลักษณ์สินค้า/บริการไทยด้าน

คุณภาพมาตรฐาน

2.3 ผลักดันให้มีการพัฒนามาตรฐานบังคับเพื่อเป็นเกณฑ์ ป้องกันวัตถุดิบคุณภาพต่ำเข้ามาหลัง 2015

3. การพัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็น Strategic Logistic Corridor ไปสู่ตลาดด้านตะวันตก และด้านตะวันออก

3.1 การให้การอำนวยความสะดวกต่อผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศ

3.2 การพัฒนา และส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจการให้บริการด้าน Trade Logistics

4. เตรียมความพร้อมองค์กร และบุคลากรขององค์กร ผู้การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

4.1 มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรภายในให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC และทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ รวมถึงภาษาอื่นที่ใช้ในอาเซียน

4.2 สร้างกลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน/โครงการต่างๆในอาเซียน โดยการปรับโครงสร้างองค์กร/บุคลากรภายในประเทศเพื่อรองรับการดำเนินงาน สร้างความเข้มแข็งให้แก่สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน โดยเฉพาะด้านบุคลากร

4.3 สร้างช่องทางที่เป็นรูปธรรมในการประสานงาน เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคการค้าการลงทุนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

4.4 การบูรณาการการดำเนินงาน/การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานภายในกระทรวงพาณิชย์อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมการค้าต่างประเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงกรมการค้าภายใน เป็นต้นตลอดจนหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

4.5 มีการจัดทำกลยุทธ์รายประเทศภายในอาเซียน

ASEAN +3 +6

ASEAN +3 +6 คืออะไร ?

นอกจากประเทศอาเซียน 10 ประเทศที่ร่วมมือกันแล้ว ยังมีการร่วมมือกับประเทศอื่นๆที่มีความสัมพันธ์กันทางด้านเศรษฐกิจและการค้าอีกด้วย

"อาเซียน +6" ก็คือ การรวมกลุ่มกันของ 16 ประเทศ ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม, พม่า, กัมพูชา, อินโดนีเซีย, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, ลาว, สิงคโปร์, ไทย และเวียดนาม รวมกับประเทศที่อยู่นอกอาเซียนอีก 6 ประเทศ คือ

- จีน
- ญี่ปุ่น
- เกาหลีใต้
- ออสเตรเลีย
- นิวซีแลนด์
- อินเดีย

ซึ่งหากนับจำนวนประชากรในกลุ่มนี้แล้ว จะพบว่า อาเซียน +6 มีประชากรรวมกันกว่า 3 พันล้านคน หรือคิดเป็น 50% ของประชากรโลกเลยทีเดียว

หลายคนอาจจะสงสัยว่า ทำไมอาเซียนต้องรวมกลุ่มกับอีก 6 ประเทศนอกอาเซียนด้วย คำตอบก็คือ การรวมกลุ่มอาเซียน +6 นี้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มในการลงทุน การทำการค้า ฯลฯ ให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ เช่น สหภาพยุโรป นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมทำข้อตกลงการเปิดการค้าเสรี ด้วยการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้น พร้อมกับผนวกกำลังของแต่ละกลุ่มการค้าเข้าด้วยกัน เพื่อให้กลุ่มประเทศอาเซียนสามารถดำเนินเศรษฐกิจได้อย่างมั่นคงยิ่งขึ้น

ส่วน + อาเซียน"3" คือ การรวมกลุ่มของประเทศอาเซียน 10 ประเทศ และประเทศนอกอาเซียน คือ

- จีน
- ญี่ปุ่น
- เกาหลีใต้

ก่อนที่จะมาเป็นการรวมกลุ่มกับ 6 ประเทศนอกอาเซียน หรือ อาเซียน +6 ในที่สุด

อาเซียน +3

กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 (ASEAN+3) เป็นกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่ม 3 ประเทศ คือ จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออก และเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งชุมชนเอเชียตะวันออก (East Asian Community) โดยให้อาเซียนและกระบวนการต่างๆ ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องในโอกาสครบรอบ 10 ปีของการจัดตั้งกรอบความร่วมมืออาเซียนบวกสามเมื่อปี2007(พ.ศ.2550)

ผู้นำของประเทศสมาชิกได้ลงนามในแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือเอเชียตะวันออกฉบับที่ 2 (Second Joint Statement on East Asia Cooperation: Building on the Foundations of ASEAN Plus Three Cooperation) พร้อมกับเห็นชอบให้มีการจัดทำแผนดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน (ASEAN+3 Cooperation Work Plan (2007 – 2017)) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในระยะยาว และผลักดันให้เกิดชุมชนอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2015 (พ.ศ.2558) โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความร่วมมือใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการเงิน ด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของสถานะอากาศโลก และการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนา และด้านการส่งเสริมกรอบการค้าดำเนินงานในด้านต่างๆและกลไกต่างๆ ในการติดตามผล โดยแผนความร่วมมือดังกล่าวทั้ง 5 ด้านนี้ ถือเป็นกรอบประสานความร่วมมือและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับประเทศในเอเชียตะวันออกมากยิ่งขึ้น

อาเซียน +3 ประกอบด้วยสมาชิก 13 ชาติ คือ 10 ชาติสมาชิกอาเซียน รวมกับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ซึ่งมีประชากรรวมทั้งสิ้นกว่า 2,000 ล้านคน หรือหนึ่งในสามของประชากรโลก แต่เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เข้าด้วยกัน จะทำให้มีมูลค่าถึง 9 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 16 ของจีดีพีโลก ขณะที่ยอดเงินสำรองต่างประเทศรวมกันจะสูงถึง 3.6 ล้านล้านเหรียญสหรัฐซึ่งมากกว่ากึ่งหนึ่งของเงินสำรองต่างประเทศของโลก โดยตัวเลขทางเศรษฐกิจเหล่านี้ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าอาเซียน +3จะมีบทบาทเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่จะพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

อาเซียน +6 จัดตั้งขึ้นเพื่ออะไร

สำหรับ "อาเซียน +6" ก็คือ การรวมกลุ่มกันของ 16 ประเทศ ที่ประกอบไปด้วยกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม, พม่า, กัมพูชา, อินโดนีเซีย, ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, ลาว, สิงคโปร์, ไทย และ เวียดนาม รวมกับประเทศที่อยู่นอกอาเซียนอีก 6 ประเทศ คือ จีน, ญี่ปุ่น, เกาหลีใต้, ออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์ และ อินเดีย ซึ่งหากนับจำนวนประชากรในกลุ่มนี้แล้ว จะพบว่า อาเซียน +6 มีประชากรรวมกันกว่า 3 พันล้านคน หรือ คิดเป็น 50% ของประชากรโลกเลยทีเดียว

หลายคนอาจจะสงสัยว่า ทำไมอาเซียนต้องรวมกลุ่มกับอีก 6 ประเทศนอกอาเซียนด้วย คำตอบก็คือ การรวมกลุ่มอาเซียน +6 นี้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของกลุ่มในการลงทุน การทำการค้า ฯลฯ ให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ เช่น สหภาพยุโรป นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมทำข้อตกลงการเปิดการค้าเสรี ด้วยการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้น พร้อมกับผนวกกำลังของแต่ละกลุ่มการค้าเข้าด้วยกัน เพื่อให้กลุ่มประเทศอาเซียนสามารถดำเนินเศรษฐกิจได้อย่างมั่นคงยิ่งขึ้น

ความเป็นมาของอาเซียน+6

ที่มาของแนวคิด "อาเซียน +6" นี้ เริ่มขึ้นครั้งแรกในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ญี่ปุ่น- (AEM-METI) และ AEM+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย) (เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2549 โดยญี่ปุ่นเสนอให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญวิชาการ (Track II) ของกลุ่มประเทศ East Asia Summit (EAS) ประกอบด้วยอาเซียน จีน ญี่ปุ่น เกาหลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย (ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง Comprehensive Economic Partnership in East Asia (CEPEA) ซึ่งเป็น FTA ระหว่างประเทศอาเซียน+6 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์)

จากนั้น ในการประชุม East Asia Summit ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2550 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ที่ประชุมก็มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการศึกษาเรื่องดังกล่าว โดยประเทศญี่ปุ่นได้จัดประชุมร่วมกันระหว่างนักวิชาการซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละประเทศครั้งแรกในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2550 เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศอาเซียน+6 (CEPEA)

ทั้งนี้ กลุ่มนักวิชาการได้ประชุมร่วมกันทั้งหมด 6 ครั้ง ระหว่างปี พ.ศ.2550 – พ.ศ.2551 ก่อนจะได้ผลสรุปว่า หากมีการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศอาเซียน+6 (CEPEA) จะทำให้เกิดความสะดวกในด้านการค้าและการลงทุน ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ พลังงาน สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศ

เมื่อได้ข้อสรุปดังนี้ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจึงมีมติให้ศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับการจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศอาเซียน+6 (CEPEA) ในระยะที่ 2 โดยเน้นเรื่อง ความร่วมมือ (Cooperation) , การอำนวยความสะดวก (Facilitation) และการเปิดเสรี (Liberalization) ที่จะช่วยสร้างความสามารถของประเทศสมาชิก เพื่อรองรับการเปิดเสรีภายใต้อาเซียน+6 (CEPEA)

ทั้งนี้ ในการประชุมเมื่อวันที่ 13-16 สิงหาคม พ.ศ.2552 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็ได้ข้อสรุปว่า การจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศอาเซียน+6 (CEPEA) ควรให้ความสำคัญเรื่องความร่วมมือเป็นอันดับแรก พร้อมกับเน้นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละประเทศ รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยี (Transfer of Technology) และสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รวมทั้งควรพิจารณาจัดตั้งกองทุนเอเซียตะวันออก เพื่อช่วยรองรับโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นและสร้างพื้นฐานสำหรับการพัฒนาต่อไป

ประโยชน์ของการรวมกลุ่มอาเซียน+6

จากรายงานการศึกษาของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เมื่อปี พ.ศ.2551 และ พ.ศ.2552 พบว่า การจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศอาเซียน+6 (CEPEA) จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2.11% หรือหากวัดเฉพาะประเทศสมาชิกอาเซียนแล้ว ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ จะเพิ่มขึ้น 3.83% และเมื่อดูเฉพาะของประเทศไทยแล้วจะพบว่า ค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจะเพิ่มขึ้นถึง 4.78% เลยทีเดียว ในขณะที่ประเทศ+6 มีค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพิ่มขึ้น 2.6%

นอกจากนี้ อาเซียน +6 จะช่วยปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศสมาชิก ดังนี้

1. ขยายอุปสงค์ภายในภูมิภาค (Domestic demand within the region)
2. เพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจในภูมิภาค โดยเน้นความชำนาญในการผลิตสินค้าของแต่ละประเทศ (Product specialization)
3. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้มีการเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศสมาชิก โดยเฉพาะเรื่อง Logistics ซึ่งการพัฒนาเหล่านี้จะนำไปสู่การลดช่องว่างของระดับการพัฒนาในแต่ละประเทศสมาชิก รวมถึงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ CEPEA จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกรรมทางการค้าลง อันเนื่องมาจากกฎระเบียบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (Harmonized market rules) ดังจะเห็นได้ว่า หัวใจสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันเป็นอาเซียน +6 ก็คือ ผลประโยชน์ทางความร่วมมือทางเศรษฐกิจ รวมทั้งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก ซึ่งแน่นอนว่า การรวมกลุ่มกันเช่นนี้จะช่วยให้ประเทศสมาชิกได้ประโยชน์มหาศาล อีกทั้งยังเป็นการยกระดับขีดความสามารถของแต่ละประเทศให้สูงขึ้น เพื่อแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้อีกด้วย